

ความสัมพันธ์ระหว่างความเจ็บปวด
ภาวะแทรกซ้อนระบบทางเดินหายใจ และความวิตกกังวล
กับการฟื้นตัวด้านสรีรภาพของผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ช่องท้องในระยะวิกฤต

สมคิด ทองดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความสัมพันธ์ระหว่างความเจ็บปวด ภาวะแทรกซ้อนระบบทางเดินหายใจ และความวิตกกังวลกับการฟื้นตัว
ด้านสรีรภาพของผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ช่องท้องในระยะวิกฤต

THE RELATIONSHIP BETWEEN PAIN, PULMONARY COMPLICATIONS, ANXIETY AND PHYSIOLOGICAL
RECOVERY OF POST MAJOR ABDOMINAL SURGICAL PATIENTS IN CRITICAL STAGE

สมคิด ทองดี 5036810 NSAN/M

พ.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผ่องศรี ศรีมรกต, D.N.S., พรเลิศ ฉัตรแก้ว, พ.บ., วว.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการฟื้นตัวด้านสรีรภาพ
ของผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ช่องท้องในระยะวิกฤตโดยใช้กรอบแนวคิดสรีรวิทยา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยหลังผ่าตัด
ช่องท้องระบบทางเดินอาหาร ตับ และทางเดินน้ำดี ที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยวิกฤตศัลยกรรมโรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์ ระหว่างเดือนสิงหาคม - ธันวาคม 2552 จำนวน 88 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐาน
ของผู้ป่วย แบบวัดระดับความเจ็บปวด แบบประเมินภาวะแทรกซ้อนระบบทางเดินหายใจ แบบวัดความวิตกกังวล
แบบประเมินการฟื้นตัวด้านสรีรภาพ โดยใช้ APACHE II และแบบประเมินการรับรู้การฟื้นตัวหลังผ่าตัดของผู้ป่วย
วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วยโดยใช้สถิติพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใช้สถิติสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์อำนาจการทำนายโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า การฟื้นตัวด้านสรีรภาพของผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ช่องท้องระยะวิกฤตมีความ
สัมพันธ์กับความเจ็บปวด ภาวะแทรกซ้อนระบบทางเดินหายใจ และปัจจัยอื่นประกอบด้วย ASA status
ภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัด และจำนวนปีในการศึกษาของผู้ป่วย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.333$, $r = .224$,
 $r = .328$, $r = .288$, และ $r = -.260$ ตามลำดับ) การรับรู้การฟื้นตัวของผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ช่องท้องระยะวิกฤตมี
ความสัมพันธ์กับความเจ็บปวด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.331$) ความเจ็บปวด ASA status และ
ภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดร่วมกัน ทำนายการฟื้นตัวด้านสรีรภาพของผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ช่องท้องระยะวิกฤตได้
ร้อยละ 24.3 และความเจ็บปวดสามารถทำนายการรับรู้การฟื้นตัวของผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ช่องท้องระยะวิกฤตได้
ร้อยละ 11.9

ข้อเสนอแนะพยาบาลควรนำปัจจัยความเจ็บปวด ASA status และภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดไป
พัฒนาคุณภาพการพยาบาลเพื่อส่งเสริมการฟื้นตัวของผู้ป่วยหลังผ่าตัดใหญ่ช่องท้องระยะวิกฤต

คำสำคัญ: การผ่าตัดใหญ่ช่องท้อง / การฟื้นตัวหลังผ่าตัด / ผู้ป่วยวิกฤตศัลยกรรม

THE RELATIONSHIP BETWEEN PAIN, PULMONARY COMPLICATIONS,
ANXIETY AND PHYSIOLOGICAL RECOVERY OF POST MAJOR ABDOMINAL
SURGICAL PATIENTS IN CRITICAL STAGE

SOMKID THONGDEE 5036810 NSAN/M

M.N.S. (ADULT NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : PONGSRI SRIMORAGOT, D.N.S.,
PHORNLERT CHATRKAW, M.D.

ABSTRACT

This descriptive research aimed to explore factors related to physiological recovery of post major abdominal surgical patients in critical stage based on the physiological model. The sample group consisted of 88 patients undergoing major abdominal surgery (GI system and accessory organs) who have been admitted to the surgical intensive care unit at Chulalongkorn Memorial Hospital, Thailand, from August to December of 2009. Data collection was performed by using the numeric rating pain scale, pulmonary complication evaluation form, and numeric rating anxiety scale. APACHE II and subjective recovery numeric rating scale were applied to measure physiological and patient's perception of recovery after surgery, respectively. Descriptive statistics, Pearson product-moment correlation, and Stepwise multiple regression were used in data analysis.

The results showed that a significant relationship among pain, pulmonary complications, and other factors such as ASA status, postoperative complications, educational status and physiological recovery ($r = -.333$, $r = .224$, $r = .328$, $r = .288$, and $r = -.260$, respectively). Pain is significantly related to patient recovery perception ($r = -.331$). Finally, pain, ASA status, and postoperative complications predicted physiological recovery of post major abdominal surgical patients in critical stage, accounting for 24.3%, and only pain could predict patient recovery perception of post major abdominal surgical patients in critical stage, accounting for 11.9%.

Based on these findings, it is recommended that awareness regarding pain, ASA status, and postoperative complications should be promoted to improve the quality of nursing care during the immediate recovery phase of critical post major abdominal surgical patients.

KEY WORDS: MAJOR ABDOMINAL SURGERY / POSTOPERATIVE PHYSIOLOGICAL
AND SUBJECTIVE RECOVERY / SURGICAL CRITICAL PATIENT

172 pages